

Latvijas goda konsuli tiekas Vašingtonā D. C.

Šā gada 6. un 7. februārī Vašingtonā D. C. uz ikgadējo sanākumi pulcējās Latvijas goda konsuli ASV. Goda konsulus uzrunāja īpašie viesi – Saeimas deputāti – Ārlietu komisijas priekšsēdis Richards Kols un Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārais sekretārs Reinis Znotiņš. Viņi aicināja goda konsulus stiprināt saikni gan ar savu pavalstu pārstāvjiem ASV Kongresā, gan arī pavalstu parlamentu līmenī. Šobrīd ASV Kongresa Baltijas atbalsta grupās Pārstāvju palātā un Senātā ir 86 biedri. Viesi arī izteica gandarījumu, ka 2019. gadā ASV Kongresa atbalsta grupas ir papildinājuši 13 jauni pārstāvji.

Goda konsuli iepriekšējā gada laikā snieguši ievērojamu ieguldījumu, veicinot abu valstu uzņēmēju saiknes, atbalstījuši Latvijas filmu nozares klātbūtni ASV, pat piedalījušies Latvijas kino producēšanā. Tāpat goda konsuli līdzfinansējuši kultūras pārstāvju vizītes un projektus, līdzorganizējuši lielus pasākumus, kā, piemēram, Baltijas ceļam 30 atceri savās pilsētās. Goda konsuli palīdzējuši organizēt daudzas vizītes un tikšanās ar ASV vietējo varu pārstāvjiem, tādējādi veicinot pašvaldību interesi par sadarbību ar Latviju. Arī šajā sa-

nākmē sarunu centrā bija ekonomiskās sadarbības veicināšana, īpaši izceļot augsto tehnoloģiju jomu. Goda konsulus ar saviem plāniem Amerikas tirgū iepazīstināja ASV veiksmīgi strādājošs uzņēmums *Printful*. Goda konsuliem bija iespēja arī tikties ar uzņēmuma LMT pārstāvjiem un izrunāt gan informāciju tehnoloģiju attīstību Latvijā, gan nozares eksporta potenciālu. Ar savu darbību iepazīstināja Latvijas Universitātes fonds.

Goda konsuliem bija iespēja satikt ASV Valsts departamenta un Amerikas Latviešu apvienības pārstāvjus, kā arī īpaša iespēja satikt izcilos Latvijas basketbolistus Dāvi Bertānu un Anžeju Pasečņiku (NBA *Washington Wizards* komanda).

Goda konsuliem uzticēts veikt valsti reprezentējošas un konsulārās funkcijas, par to nesāņemot atalgojumu. Latvijai ASV šobrīd ir 19 goda konsuli – Aļaskas, Floridas, Džordžijas, Ilinoisas, In-

dianas, Jūtas, Mičiganas, Masačūsetsas, Minesotas, Ņujorkas, Ohaijo, Oregonas, Pensilvānijas, Rodailendas, Dienvidkarolīnas, Teksasas un Vašingtonas pavalstīs, kā arī Dienvidkalifornijā un Ņujorkas pilsētā.

Vairāk informācijas par goda konsuliem ASV pieejama interaktīvajā kartē: <http://www.mfa.gov.lv/vestniecibas-un-parstavniecibas#US>

PBLA iestājas par drukātajiem diasporas medijiem

Lai palīdzētu Latvijas valstij izveidot Rīcības plānu 2021. – 2023. gadiem efektīvai saziņai ar tautiešiem ārvalstīs, piektdien, 7. februārī, Ārlietu ministrijā diasporas vēstnieka Aivara Grozas vadībā tika sasaukta darba grupas sēde, kurā kopā sanāca gan mediju un tās darba regulatori NEPLP, gan valsts ministriju pārstāvji.

Vēstnieks A. Groza uzsvēra, ka darba grupa tiek sasaukta Diasporas likuma ietvaros, un tā īstenošanas gaitā jādomā ne tikai par diasporas darba atspoguļojumu Latvijas medijos, bet arī par šo mediju apjomu, darba kvalitāti un informācijas pieejamību un izmaiņu. Vēstnieks uzsvēra, ka diaspora ir kļuvusi ne tikai par mērķauditoriju, bet arī par labiem sadarbības partneriem.

PBLA priekšsēde Kristīne Saulīte ar pārliecību iestājas par valsts atbalstu tradicionālajiem drukātajiem (un arī digitālajā versijā pieejamajiem) ārvalstu latviešu informācijas avotiem ar ilggadēju

pieredzi, proti, plašu sabiedrības atzinību guvušajiem laikrakstiem "Laiks" (ASV), "Latvija Amerikā" (Kanadā), "Brīvā Latvija" un *Baltic Ireland* (Eiropā) un "Latvietis" (Austrālijā).

Citi klātesošie arī uzsvēra, ka mūsdienās nepieciešams arī kvalitatīvs vienots elektroniskais portāls, kas kalpotu kā neformāls informācijas avots paralēli valsts oficiālajam informācijas kanālam "Latvija.lv". Tas varētu būt pavisam jauns portāls "diaspora.lv", jeb jau eksistējošais "Latvieši.com". Vairums sēdes dalībnieku izteica savu atbalstu "Latvieši.com", lai nebūtu jārada no jauna portāls ar jaunu saturu.

Ministriju pārstāvji uzsvēra, ka jāskaidro diasporas mediju nozīme un atbalsta nepieciešamība, savukārt politiķiem jāatgādina, ka Diasporas likuma īstenošanai ir vajadzīgs finansiāls atbalsts.

Raits Eglītis,
PBLA izpilddirektors
(Vairāk lasiet 9. lpp.)

Ināra Mūrniece Izraēlā aicina stiprināt parlamentāro dialogu

Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece vizītes laikā Izraēlā, lai kopā ar pasaules valstu līderiem godinātu holokausta upuru piemiņu, piedalījās arī 5. Pasaules holokausta forumā "Atceroties holokaustu, cīnoties ar antisemitismu". Vizītes ietvaros Ināra Mūrniece Telavivā tikās arī ar Latvijas un Igaunijas ebreju asociācijas valdes locekļiem un tur mītošo mūsu cienijamo politisko apskatnieku Franku Gordonu, ar kuŗu viņai raisījās draudzīga saruna. I. Mūrniece sarunās uzsvēra, ka ebreji ir bijuši, ir un būs nozīmīga Latvijas sabiedrības daļa un augstu novērtēja ebreju kopienas ieguldījumu Latvijas valsts attīstībā // Foto: Juris Vīgulis, Saeima

Dānijas rīcība
raisa
sašutumu
3. lpp.

F. Gordona un
K. Streipa
komentāri
5. lpp.

Kas Tu esi,
Margerita
Karbonaro?
7. lpp.

Informātīvs
hibrīdkarš:
būsim modri!
8. lpp.

Plauka
diasporas
medijiem
9. lpp.

Biznesa Bites
no Vācijas
latviešu
SAIMES
10. lpp.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Tagad jau sāk atzīmēties ģeopolitiskās pēdas, ko ASV valsts sekretārs Maiks Pompeo atstājis savā ātrgaitas turnejā, triju dienu laikā apmeklējot četras valstis tā dēvētajā pēcpadomju telpā – Ukrainu, Baltkrieviju, Kazachstānu un Uzbekistānu. Ne velti putiniskās Krievijas propagandā lielākais “bubulis” jeb ļaunuma perēklis nav Vašingtonas Baltais nams, bet “gosdep” – ASV Valsts departaments, ko vada Maiks Pompeo.

Sarunās ar Ukrainas prezidentu Volodimiru Zelenski un šīs valsts ārlietu un aizsardzības ministriem Pompeo uzsvēra, ka ASV turpinās visnotaļ atbalstīt Ukrainu tās ceļā uz NATO un Eiropas Savienību un ka sankcijas pret Krieviju saglabāsies, kamēr

KĀRLIS
STREIPS

Politika nu ir tā joma, kur nevaram būt simtprocentīgi pārliecināti par to, kas notiks tālāk. Tā, piemēram, partijai KPV LV, par kuŗu pagājušajā nedēļā rakstīja kolēģa Sallija Benfelde ar domu, ka nekāda īpaša nākotne tai nespīd, pagājušajās brīvdienās, 8. februārī, tai tomēr izdevās savākt nepieciešamo pilnsapulces kvorumu, lai gan tikai ar otro piegājieni. Un tomēr – nosacīti. Vispirms partijas līdzpriekšsēdis Atis Zakatistovs paziņoja, ka uz sapulci ieradušies 134 no 590 partijas biedriem, plus vēl 62 citi bija kādam no tiem uzticējuši tiesības pārstāvēt arī viņu. Likumā ir noteikts, ka kvorums ir puse no partijas biedriem. 134 + 62 ir 196, un puse no 590 ir 295. Likumā arī ir noteikts, ka tādā gadījumā var sasaukt atkārtotu sapulci, kur kvorums nav vairs vajadzīgs. Apmēram pēc 15 minūtēm A. Zakatistovs paziņoja, ka divi delegāti nolikuši savus mandātus, tāpēc kopumā sapulcē reģistrēti 194 biedri, ieskaitot pilnvarotos. Atsevišķi delegāti centās bilst, ka patiesībā šāda atkārtota sapulce ir rikojama citā dienā, nevis pāris minūtes pēc pirmās, taču sēde turpinājās, A. Zakatistovam atzīstot, ka laikā kopš partijas dibināšanas (“Mēs nākam no necilām saknēm, neviens no mums nav berzējies pie elites tauku bundulišiem”) ik pa laikam ir nācies maksāt “nodevas” tādā nozīmē, ka citādi domājoši cilvēki no partijas ir aizgājuši. Sapulcē partijas ļaudis sprieda, lai mainītu valsti, partijai ir nepieciešams būt pārstāvētai Saeimā un valdībā, un KPV LV tāda ir. Partiju pārstāvošie ministri atskaitījās par savu darbu, par KPV LV priekšsēdi ievēlēs jau minētais A. Zakatistovs. Partijas sākotnējais dibinātājs Artuss Kaimiņš vispār netika pieminēts ne vārdā, ne nevārdā. Līdz ar to partija ar desmit man-

netiks atjaunots Ukrainas teritoriālais veselums.

Pompeo pamudināja Ukrainas valdību intensīvāk apkarot korupciju un radīt labvēlīgākus apstākļus investīcijām. Zelenskis šai jautājumā piekrita ASV ārpolitikas vadītājam un aicināja amerikāņu uzņēmējus veikt ieguldījumus Ukrainas infrastruktūrā un veltīt interesi Melnās jūras piekrastes šelfam (iespējamo gāzes atradņu izpētē).

Uzzinot, ka Pompeo grasās 1. februārī ierasties Minskā, lai tiktos ar Baltkrievijas prezidentu Aleksandru Lukašenko, Krievijas Federācijas prezidents Vladimirs Putins oficiāli ielūdza Lukašenko no 31. janvāra līdz 5. februārim “būt viņa gaidītam viesim” Sočos – Putina “ziemas re-

zidencē”, lai “kopā paslēpotu” (!) un parunātos. Putina gājiens bija diplomātiski ģeniāls, bet Lukašenko šīs dilemmas priekšā aplicināja valstsvīra stāju un spiedienu nepadevās: viņš pieklājīgi palūdza tikšanos atlikt.

Labi zinot, cik ļoti sarežģījušās Baltkrievijas attiecības ar “brālīgo” Krieviju naftas un gāzes piegādes cenu dēļ, Pompeo apsoliņa: Savienotās Valstis tagad masveidā eksportēs naftu un ir gatavas “simtprocentīgi apmierināt Baltkrievijas vajadzības”, sūtot tankerus ar naftu uz Odesu, lai tad caur Ukrainu to piegādātu.

Tādējādi, teica Pompeo, “mēs palīdzam Baltkrievijai kļūt par suverēnu valsti”. Viesis un namatēvs saprata viens otru...

Pompeo arī ieteica Baltkrievi-

jai iestāties Pasaules tirdzniecības organizācijā.

Varbūt lai pasargātu Putina nervus, Pompeo pasteidzas aplicināt: “Mēs nelūdzam Minsku izvēlēties starp mums un Maskavu. Vašingtona ar izpratni vērtē Krievijas un Baltkrievijas sadarbību.” Jābūt taču labam diplomātam!

Kazachstānā Pompeo tikās ar tās prezidentu Kasimzhomartu Tokajevu un aicināja šīs valsts biznesmeņus “paplašināt draudzību ar amerikāņiem”. Viņš tikās arī ar Kazachstānas Drošības padomes priekšsēdi, “nācijas līderi” Nursultanu Nazarbajevu. Tāds tur ir savdabīgs varas sadalījums.

Īpaša uzmanība sarunās tika veltīta drošības jautājumiem.

Prezidents Tokajevs lika saprast, ka ar prieku uzņemtu Kazachstānā ASV prezidentu Donaldu Trampu.

Taškentā Pompeo pozitīvi novērtēja reformas, kuŗas uzsācis Uzbekistānas prezidents Šavkats Mirzijojevs, kuŗš atrodas pie varas tikpat ilgi kā Donalds Tramps, pēc ilggadējā prezidenta, stingri autoritārā Islama Karimova nāves.

Krievija pašlaik piedāvā Uzbekistānai novērotāja statusu “Eirāzijas ekonomiskajā savienībā”, un Pompeo ieteica, pirms piekrist tam, iestāties Pasaules tirdzniecības organizācijā.

Lielās pretstāves ietvaros Pompeo ātrgaitas turneja bija Rietumiem labvēlīga, īpaši sarunas Minskā.

Maika Pompeo “pēcpadomju” turneja

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Balsot jāiet, balsot jāiet

dātiem Saeimā un trim ministriem valdībā acimredzot ir nolēmusi rullēt tālāk. Pēdējā pārbaude vēlēšanu priekšā bija pērn Eiropas parlamenta vēlēšanās. 0,92% balsu, kas īpaši daudzsoļošs rādītājs nav, bet A. Kaimiņa pirms brīža pagērējumu, ka KPV LV vienkārši būtu jālikvidējas, sapulces delegāti nolēma neņemt vērā. Līdz nākamajām Saeimas vēlēšanām vēl ir labs laiks, daudz kas vēl var mainīties. Skat, Aldis Gobzems jau paziņojis, ka grasās veidot jaunu politisko spēku...

Savukārt, ja ne par visiem 100 procentiem, tad par apmēram 99,99 procentiem varu pareģot, ka kaut kad, daudz paredzamākā nākotnē rīdziniekiem nāksies doties uz iecirkņiem un vēlēšanu pērn. Līdz nākamajām Saeimas vēlēšanām vēl ir labs laiks, daudz kas vēl var mainīties. Skat, Aldis Gobzems jau paziņojis, ka grasās veidot jaunu politisko spēku...

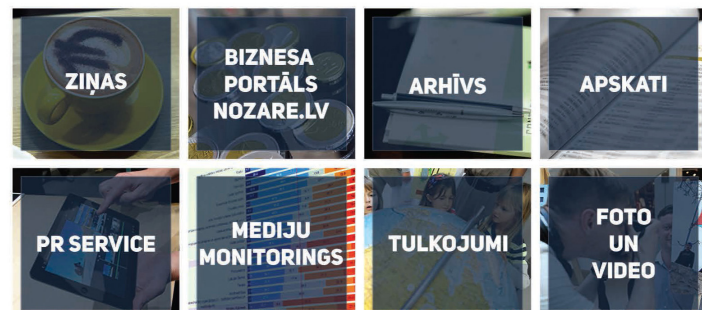
Par to, kad tieši būs ārkārtas vēlēšanas, patlaban vēl skaidrības nav. Saeimas opozīcija jau ir savākusi nepieciešamo parakstu skaitu, lai lūgtu Valsts prezidentu Egilu Levitu likumu neizsludināt. Lasītāji atcerēsies, ka tā jau ir noticis ar likumu, kuŗā noteikts, ka ārkārtas vēlēšanu gadījumā Rīgas domi vēlē nevis līdz pašreizējā kārtējā termiņa beigām, bet gan uz visu nākamā pašvaldības termiņa posmu, tāpat uz vairāk nekā pieciem gadiem – līdz kārtējām vēlēšanām 2025. gadā. Patlaban tiek vākti paraksti par referendumu izsludināšanu par šo jautājumu. Nepieciešams savākt vienu desmito daļu no tā vēlēšanu skaita, kas piedalījušies iepriekšējās vēlēšanās. Patlaban savākti mazāk par diviem procentiem, un pēdējā parakstu diena būs 14. februārī. Acimredzot nekas nesanāks. Ja, savukārt, Valsts prezidents arī nolems neizsludināt likumu par Rīgas domes atļaušanu, tad atkal sāksies parakstu vākšana, un tas nozīmē, ka ārkārtas vēlēšanas varētu būt maijā vai pat jūnijā. Tiesa, man gribētos domāt, ja reiz vairākums pašvaldībā ir pierādījis, ka tas vairs negrib strādāt tālāk, nebūtu nekādas jēgas likumu neizsludināt, vēl jo vairāk – ņemot vērā to, ka laikā kopš kādreizējā mēra Nila Ušakova pārceļšanās uz Eiropas parlamentu Briselē, Rīgas domē ir izrādījusies ārkārtīgi grūti savākt kopā jēkādū vairākumu. Mērs Burovs pagājušajā nedēļā bilda, ka varbūt tomēr varētu vēl pirms atļaušanas pieņemt budžetu. Uz to *Saskaņu* pārstāvošā Anna Vladova atbildēja, ka *Saskaņa* būtu gatava to apsvērt, bet tikai tādā gadījumā, ja saruna par budžetu sāktos pavisam no jauna. Vienā sēdē pagājušajā nedēļā bija paredzētas debātes par Burova kunga atstādināšanu, *Saskaņai* apgalvojot, ka viņš jauno budžetu esot sastādījis “vienper-

soniski” bez konsultācijām ar citiem domē pārstāvētiem spēkiem. Katrā gadījumā, laika nav daudz. Pēc atļaušanas varu līdz ārkārtas vēlēšanām un brīdim, kad jaunievēlētā dome stāsies amatā, pilsētā pārņems iecelti administrātori, iespējams, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāru un ar diviem viņa vietniekiem, vienu – no Finanču, otru – no Tieslietu ministrijas. Šajā pārvaldes sistēmā nebūtu paredzētas komisijas, visu darbu darītu minētie trīs administrātori. Vai šādu nevēlētu amatpersonu pieņemts budžets rīdziniekiem būtu pieņemams? Nav tā, ka budžeta lietas pašvaldībā ir apstājušās, patlaban atļauts tērēt vienu divpadsmito daļu no iepriekšējā gada budžeta. Varbūt domnieki vēl sasparosies un pieņems jaunu budžetu, to rādīs laiks, bet vispār tas šķiet mazticami.

Kas attiecas uz ārkārtas vēlēšanām, pirmkārt, pavasarī nav pats labākais laiks vēlēšanu rīkošanai – cilvēki dodas uz savām lauku mājām vai atvaļinājumā. Salīdzinājumam – iepriekšējās pašvaldību vēlēšanās 2017. gada 3. jūnijā piedalījās 58,72% balss-tiesīgo. Tas vēl ir labs rādītājs,

salīdzinot, piemēram, ar pērnajām Eiropas parlamenta vēlēšanām 25. maijā, kad līdz iecirkņiem aizgāja mazāk nekā trešā daļa vēlētajū.

Otrkārt, 2017. gada pašvaldību vēlēšanās startēja 11 partijas, no kuŗām mandātus ieguva piecas. Kandidātos palika divas patlaban valdošajā koalīcijā pārstāvētas partijas – jau minētā KPV LV un Zaļo un Zemnieku savienība, un lielais skaits partiju *Saskaņai/Gods kalpot Rīgai* ļāva saņemt vairāk par 50 procentiem balsu jeb 32 no 60 mandātiem domē. Šogad, visticamāk, *Saskaņa* un *Gods kalpot Rīgai* startēs atsevišķi. Gribas cerēt, ka visas tās partijas, kuŗas saprot, ka ir nepieciešams pielikt punktu *Saskaņas/GKR* desmit gadus piekoptajai politikai, kuŗas vadmotīvs no sākta gala ir bijis korupcija, prātis atteikties no personīgajām ambīcijām un vēlētajiem piedāvāt piesaistošu kopsarakstu. Bet vienādi vai otrādi, ārkārtas vēlēšanas būs, par to varam būt pārliecināti. Bet par to, kādi būs to rezultāti, pārliecības nevar būt nekādas. Taču cerība mirst pēdējā. Nav mūsu valsts galvaspilsētai jābūt korupcijas un skandālu bedrei! Un tāpēc, rīdzinieki – saņemsimies!

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

“Mūzeja lielākais izaicinājums ir mainīt cilvēkus.”

Latvijas Okupācijas mūzeja direktore **Solvita Vība** intervijā
Viesturam Sprūdem (Latvijas Avīze)

Kopš pagājušā gada 18. decembra Latvijas Okupācijas mūzeja direktores amatā stājusies 13 pretendentu vidū Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības nolūkotā Solvita Vība. Jaunā direktore beigusi LU Vēstures un filozofijas fakultāti kā maģistrs, ieguvusi bakalaura gradu arī tiesību zinātnēs. Strādājusi par mācībspēku LU, vēlāk Naturālizācijas pārvaldē un vadījusi dzīvnieku draugu biedrību. Solvita Vība spriež, ka varbūt nemaz nav slikti, ka viņu līdz šim lāgā nav pazinušas ne vēsturnieku, ne mūzejnieku aprindas. Kādreiz ir derīgi uz lietām paraudzīties no malas.

Vai konkursā tika prasīta arī kāda mūzeja attīstības koncepcija?

Bija jāiesniedz savs redzējums, bet tur nebija noteikts ne formāts, ne apjoms. Tas, ko iesniedzu žūrijai, bija mana brīva izvēle. Kad biju detalizēti iepazinusies, ko mūzejs pa šiem gadiem paveicis, man tiešām bija liels pārsteigums, ko spēj privāts mūzejs, kam 80% budžeta veido ziedojumi. Tas ir patiesi aizrautīgu cilvēku devums mūsu valstij. Gan mūzeja krājumu, gan izglītības programmu, gan ziedotāju uzticības iegūšanas ziņā. Tur tiešām ir daudzas lietas, kuŗas mēs, Latvijas sabiedrība, varbūt nemaz neesam īsti novērtējuši un par ko daļa sabiedrības varbūt nemaz nezina.

Līdzšinējie mūzeja direktori nāca no bijušo trimdnieku aprindām, bija arī sabiedrībā labāk pazīstami. Jūs it kā laužat stereotipus.

Tas ir jautājums, kas būtu jāuzdod arī konkursa žūrijai un mūzeja darbinieku kopai, jo viņi mani izvēlējās. Acīmredzot man ir kādas kvalitātes, kas šobrīd mūzejam nepieciešamas. Jā, atbilde jau ir jūsu jautājumā – jālauz stereotipi. Varbūt mūzejs līdz šim ir bijis par smagnēju? Manuprāt, mūsu mūzeja vēstījums par 20. gadsimta traģiskajiem notikumiem var mainīt cilvēkus, ja tie šo stāstu zina un līdzpārdzīvo. Ieejot Okupācijas mūzejā, cilvēki var no jauna pārvērtēt kaut ko no savām vērtībām. Kaut uz mirkli aizdomāties. Tas ir tas, pēc kā ilgojamies, – lai mēs visi būtu drosmīgi un godprātīgi. Nedomāju, ka mūzeja stāsti kādu atstāj vienaldzīgu. Un tas ir tas, ko mēs stāstām un rādām. Varbūt skaļi skan, bet, manuprāt, mūzeja lielākais izaicinājums ir mainīt cilvēkus.

Vai vēlaties Okupācijas mūzeju vairāk populārizēt sabiedrībā?

Populārizēt nav īstais vārds. Interese par mūzeju ir, īpaši no ārzemju tūristu puses. Jautājums ir par mūsu pašu Latvijas sabiedrību – vai tai ir interese, vai mēs kā mūzejs spējam to uzrunāt? Mūzejā ir darbs ar skolām un skolēniem. Manuprāt, jaunā mūzeja ekspozīcija tiešām būs tā vieta, kur arī Latvijas cilvēks varēs ienākt un apdomāties. Taču mūzejam ir arī vesela virkne piezemētāku problēmu, kas kļuva redzamākas, iepriekšējam direktoram Gunāram Nāgelam atstājot amatu.

Foto: Karina Mitežāja

Solvita Vība: “Interese par mūzeju ir, īpaši no ārzemju tūristu puses. Jautājums ir par mūsu pašu Latvijas sabiedrību – vai tai ir interese, vai mēs kā mūzejs spējam to uzrunāt? Mūzejā ir darbs ar skolām un skolēniem. Manuprāt, jaunā mūzeja ekspozīcija tiešām būs tā vieta, kur arī Latvijas cilvēks varēs ienākt un apdomāties. Taču mūzejam ir arī vesela virkne piezemētāku problēmu, kas kļuva redzamākas, iepriekšējam direktoram Gunāram Nāgelam atstājot amatu.”

Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības valdes priekšsēdis Valters Nollendorfs izteicās, ka mūzeja nākotnes redzējumā viņa domstarpības ar Nāgelu lielā mērā bijušas “filozofijas jautājums”. Vai jūs un Nollendorfa kunga filozofijas sakrīt?

Izvēlēties mani – tas bija arī mūzeja biedrības lēmums. Es pirmo reizi savā mūžā kādā darba intervijā stāvēju visas biedrības, kādu 30 – 40 cilvēku priekšā. Katrs varēja mani izjautāt. Esmu stāvējusi arī visas mūzeja saimes priekšā. Protams, man šobrīd ir dots uzticības kredīts. Bet nedomāju, ka man šajā ziņā būs problēmas, jo saskarsmes ziņā man ir pieredze arī biedrību darbā.

Nāgela kunga ieskatā, ja mūzejs nemainīs ierasto dzīvi, pēc gadiem desmit tam var pienākt bankrots.

Financējuma jautājumi ir ļoti būtiski. Šobrīd mūzeja apmeklējums ir bez maksas. Protams, viens no jautājumiem man bija: kādas ir domas par biļetēm. Bet mūzeja biedrības locekļiem pašiem šobrīd nav vienota redzējuma par to. Var tikai sacīt, ka tas ir ļoti augsts sasniegums, ja privāts mūzejs var piedāvāt savas ekspozīcijas apskati bez maksas un to nodrošina kāda daļa sabiedrības – ziedotāji. Mums vēl tikai Aizsardzības ministrija uztur Kaŗa mūzeju bez maksas.

Jūs varētu šo jautājumu aktualizēt?

Jābūt ļoti precīzai koncepcijai, cik kas izmaksā. Kāds ir iegu-

vums, ja konkrētām cilvēku grupām ievieš šo maksu? Skaidrs, tie noteikti nebūs ne skolēni, ne studenti, ne pensionāri. Ieeja mūzejā arī šobrīd ir pret anonīmu ziedojumu, un mēs zinām, cik tādā veidā savācam. Man ir uzdots izanalizēt un piedāvāt redzējumus, kā būs tad, ja palielam tikai pie ziedojumiem, un kā tad, ja atsevišķām grupām ieviešam ieejas maksu. Protams, tas jāskata paralēli mūzeja uzturēšanas izmaksām jaunajās telpās, paralēli tam, kādas funkcijas vispār grasāmies pildīt – vai tikai ekspozīcija un izglītības programmas, vai arī vēl publikācijas. Ko biedrība vēlas, un ko mēs varam atļauties. Bet, par filozofiju runājot, kā tur Rūdolfs Blaumanis bija – “starp maku un dvēseli”? Starp tiem abiem vienmēr būs jāizšķiras. Es laikam tomēr esmu par “dvēseli”.

Jūsu uzdevumu zināmā mērā atvieglo tas, ka mūzeja dzīvē līdz ar pāriešanu atpakaļ uz Strēlnieku laukumu un ievākšanas Nākotnes namā daudz kas sāksies pilnīgi no jauna.

Jā, tas manu uzdevumu tiešām padara pozitīvāku. Man arī konkursā jautāja, kā uztveru tos strīdus par vajag/nevajag Nākotnes namu. Manuprāt, tā jau ir vēsture un mēs uz to varam arī raudzīties tikai kā uz vēsturi, nevis kaut ko aktuālu. Pagājušā gada beigās noslēdzās metu konkurss par Okupācijas mūzeja jauno ekspozīciju. Uzvarēja di-

zaina biroja “H2E” ekspozīcija “Gaismas ceļš”, Okupācijas mūzejs un “H2E” parakstīja līgumu par ekspozīcijas zinātniskās koncepcijas mākslinieciskā risinājuma izstrādi un īstenošanu. Aptuvenās izmaksas ir 700 tūkstoši eiro. Manuprāt, koncepcija ir ļoti interesanta un sasaucas ar arhitekta Gunāra Birkerta ideju par balto pret melno un gaismu pret tumsu. Ir skaidrs, ka jaunā ekspozīcija nebūs vienkārši vēstures notikumu pārstāsts. Mums patika “H2E” piedāvājums, ka tas būs vēstījums, ko cilvēks uztvers ar visām sajūtām. To panāks ar dažādiem paņēmieniem. Līdz ar to cerams, ka ekspozīcija būs ne tikai saturiski piepildīta, bet būs arī uzrunājošs emocionālais vēstījums. Mums būs liels izaicinājums izvēlēties, kādus mūzeja priekšmetus ekspozīcijā likt. Nesen bija tikšanās ar “Valsts nekustamo īpašumu” (VNĪ) pārstāvjiem. Viņi sola grafiku nekavēt. Tātad pirmais termiņš, kad var sākt ekspozīcijas tehnisko iekārtošanu, ir jūnijs. Mans uzdevums ir salikt kopā trīs grafikus – būvnieku darbus, pieņemot, ka viņi nekavēs, “H2E” ekspozīcijas izstrādi un mūsu pašu mūzeja atbildību – ekspozīcijas saturu. Ja visi šie grafiki saies kopā, tad šī gada oktobrī mūzejs tiks nodots lietošanā, kas nozīmē, ka juridiski varēsim tur iet iekšā un iekārtoties. Jaunās ekspozīcijas atklāšana varētu būt novembrī.

Pie iepriekšējiem, nu jau mainītajiem jaunās ekspozīcijas plāniem mūzeja ļaudis strādāja gadiem. Tagad viņiem jātie galā mazāk nekā gadā?

Tas ir mūsu uzdevums. Ekspozīcijā būs 11 temas, tajā skaitā “Okupācijas sekas”. Mums atlasīti aptuveni 1000 priekšmeti, kam jābūt arī digitalizētā formā, lai ar to varētu strādāt ekspozīcijas veidotājs. Vēl jādabū gatavi visi teksti. Nav gluži tā, ka jāuzraksta viss pilnībā no jauna, bet piekritu, ka laika grafiks šobrīd ir ļoti intensīvs.

Līdzās mūzejam drīzumā sliesies padomju okupācijas piemiņas memoriāls – mākslas objekts “Vēstures taktiļa”. Tā gan nav mūzeja atbildība, taču “attiecības” ar to jums taču būs jāveido.

Man ir prasījuši, kā mūzejs to redz. Mēs esam mūzejs, par memoriālu atbildīgie būs VNĪ, bet Rātslaukuma rekonstrukcija ir Rīgas domes ziņā. Ja tai laukuma daļai, uz kuŗas atradīsies memoriāls, paredzēts dot citu saturu, tad tas vairs nav tikai tehnisks, bet arī saturisks jautājums, kas uz šī laukuma notiek. Otra lieta – zinot, kāda ir funkcionālā noslodze šai laukuma daļai pēc Rīgas svētkiem un krastmalas koncertiem, es uzskatu, ka tad, kad tur būs memoriāls, tur nebūs pieļaujamas tādas ainas, kādas tagad mēdz būt nākamajā ritā pēc svētkiem. Mūzejam ir bijusi rūgta pieredze, kad sliksnis jānotīra burtiskā nozīmē. Esam par to jau runājuši ar VNĪ un Rīgas domi. Piepildīt ar jaunu saturu šo memoriāla laukumu nebūs viegls uzdevums. Mēs kā mūzejs, protams, jūtamies atbildīgi par to laukuma daļu, kas ir līdzās memoriālam. Esam ļoti labi izdomājuši, ko gribam, bet kā tas īstenībā būs un kas tur notiks...

Tātad šogad mūzejs beidzot tiks pie gadu gadiem gaidītajām atjaunotajām telpām un Nākotnes nama. Vai nākamie mērķi jums jau noteikti?

Pagaidām nevaram precīzi novērtēt, kā viss ritēs, kad gada beigās ievāksimies. Kāda būs apmeklētāju plūsma? Kāda cilvēku interese? Kādas būs mūsu iespējas šo namu “iedarbināt” un strādāt kā ar publisku iestādi? Mums tur būs konferenču vieta, divas izstāžu zāles. Mums vajadzēs vismaz dažu mēnešu pieredzi, lai novērtētu un saprastu, kāds ir mūsu resurss. Kaut vai runājot tikai par gīdu skaitu un izglītības programmām. Un tad jau tālāk redzēsim, ko varam atļauties un ko piedāvāt.

Un kā būs ar Stūra māju?

Ja Kultūras ministrija mūs turpina atbalstīt un ēkai saglabājas īpašais statuss, tad mūzejam tā arī turpmāk būs ļoti interesanta, autentiska vieta. Apmeklējumu intensitāte ir ļoti liela. Bet arī tur vajadzētu jaunu ekspozīciju. Tomēr esam atkarīgi no minētās mājas statusa un tā, kas par to tiks nolemts. Ja būs jauns īpašnieks un māju remontēs, tad mēs tajā brīdī varētu sagatavot jaunu ekspozīciju. Šobrīd vēl ir liela neziņa.

Kas tu esi – Margerita Karbonaro?

LIGITA KOVTUNA

Viņa ir no tā latviešu literātūras tulkotāju pulka, kas mūsu grāmatas ievēd pasaulē. Un, kā izrādās, tās pārliecinoši ierindojas blakus pasaules autoru darbiem. Margerita profesionāli tulko vācu literatūru, viņas “kontā” ir Tomasa Manna, Maksa Friša un Nobela prēmijas laureātes Hertas Milleres u. c. darbu tulkojumi italiešu valodā. Nu arī latviešu literatūras izdevumi, kas, bez liekas latviskās kautrības izsakoties, bauda slavu un panākumus pasaulē.

Kas tu esi, Margerita Karbonaro?

Mans vārds un uzvārds nāk no Sicīlijas, jo šai zemē dzimis mans tēvs. Manas vecmāmiņas, tēva mātes, vārds bija Margerita, un sicīliešiem ir tradīcija – pirmā meitene dabū vecmāmiņas vārdu. Karbonaro (*Carbonaro*) ir tipisks sicīliešu uzvārds. Savukārt mana mamma ir latviete vārdā Baiba – kur nu vēl tipiskāku latviešu vārdu! Un uzvārdā – Ozola! Tikpat raksturīgs latviešu uzvārds kā sicīliešu Karbonaro. Abi satikās Itālijā, Milānā, kur mana tēva ģimene bija nonākusi kaŗa gaitās un kur arī es piedzimu. Mamma ģimene 1944. gada oktobrī – arī bēgļu gaitās – bija nonākusi Zviedrijā, Gotlandē. Te mamma izmācījās un sāka strādāt par ārsti Gēteborgā. Mans vectēvs, Baibas tēvs, bija aktīvs latviešu sabiedriskajā dzīvē. Varbūt ir cilvēki, kas vēl atceras manu vecotēvu Arturu Ozolu, bet man ir palikuši tikai kontakti ar mammas draudzeni, no ģimenes Zviedrijā neviena vairs nav.

Mēs ar tevi satikāties... Sibīrijā, 2018. gada augustā. Tev arī tur ir radi.

Šķiet, visiem latviešiem visur pasaulē ir radi, un man arī. Vēl esot Amerikā un Austrālijā, bet tos gan neesmu satikusi. Bet, kas attiecas uz Sibīrijas radiem, nemaz nezina, ka tādi ir – mammas māsiņa dzīvo Omskā, kur viņas vecāku ģimene 1949. gada martā tika izsūtīta. Tā nu arī 2018. gada vasarā jau otro reizi devos turp un vēlāk pievienojos Sibīrijas bērnu grupai, kur arī mēs ar tevi iepazīsimies.

Pirmo reizi Omskā biju 2004. gadā, jo tolaik dzīvoju Pekinā un pirmo reizi dzīvē gribēju nevis līdot ar lidmašīnu, bet ceļot, braucot ar vilcienu. Biju aizbraukusi no Milānas līdz Pekinai, un ap to laiku arī uzzināju, ka man ir radi Sibīrijā, par kuŗiem līdz tam nebija ne miņas. Mamma gan zināja, ka kaut kur tur ir, bet, saprotams, par to mājās daudz nerunājām. Gēteborgas tēvocis, mammas brālis, kādreiz kaut ko bija stāstījis, viņš zināja, jo ir vecāks par Baibu. 1990.–tajos gados pat bija “sakontaktējis”. No viņa arī dabūju Omskas radu tālruna numuru, piezvanīju, teicu, ka esmu radniece un gribu satikties. Tolaik biju cieši apņēmusies izpētīt savas dzimtas vēsturi.

Vai tev nemaz nebija bail – Rietumos dzimušam un augušam bērnam?

Nebaidijos, nē, varbūt tāpēc, ka mazliet runāju arī krieviski, un tas palīdz. Turklāt 1992. gadā Maskavā pavadīju sešus mēne-

Margerita Karbonaro: “No vienas puses, laikam esmu italiete, jo tā ir mana valoda, bet zinu arī, ka tomēr esmu “kaut kas cits”. Latvietes meita, precīzāk – trimdas latvietes meita, tātad piederu arī pie latviešiem, un tomēr ne pilnīgi... Piederu un nepiederu – tāda mana atbilde. Īstenībā – Latvijā esmu latviete, Sicīlijā – sicīliete. Varbūt tāpēc, ka saknes ir Latvijā, arī pievērsos latviešu literatūrai.”

šus, jo mācījos Puškina institūtā, kur bija daudz ārzemju studentu. Milānā studēju italiešu filoloģiju, vienlaikus bija arī radusies interese par krievu literatūru, tāpēc jau Milānā sāku mācīties krievu valodu. Mammai sametās bail – bija aizvadītā gadsimta 80. gadi, “atkal uz pēdām būs KGB”, viņa raizējās un bija ļoti nelaimīga. Viņas tēvs, mans vectēvs, prata krievu valodu, jo bija studējis kuŗa inženiera specialitātē Rīgas Politechnikumā.

Cik valodas tu zini?

Italiešu, latviešu, krievu, vācu, franču, esmu sākusi padziļināti apgūt ķīniešu valodu.

Atgriežoties pie tavas ierašanās Omskā – kā tevi tur uzņēma? Nemot vērā, ka Rietumu radniecības ierašanās viņu ģimenē arī var beigties ar sarežģījumiem no Krievijas dienestu puses.

Tikšanās bija ļoti sirsnīga! Atceros savu izjūtu – mēs taču visi esam viena ģimene! Tāpat esot jutušies arī viņi. Radnieki nāk no Kurzemes, no Kabiles, no kuŗienes zināmajā 1949. gada martā viņi arī tikuši izvesti. Tēvs, invalids, ar vienu kāju, un četras mazas meitenes. 50. gadu beigās divas no viņām kopā ar vecākiem atbrauca atpakaļ uz Latviju, citas divas iedzīvojās Sibīrijā un palika. Vecākā no māsām strādāja kolchozā, 130 km no Omskas, ar viņas meitas ģimeni arī satikos. Satiekoties viņa – Zigrīda, vietējā sādžā nu jau saukta “baba Zina” iesaucās: “Bet tev taču ir Āboliņu mati!” – Āboliņi ir viņas dzimtas uzvārds, precīzāk – manas vecmāmiņas uzvārds. Jā, man ir kupli mati, kas, kā izrādās, nav vis no sicīliešiem, bet no latviešiem. Tas bija tik

UZZINAI

Margeritas Karbonaro (*Margherita Carbonaro*) tulkojumā Itālijā izdoti latviešu autoru romānu tulkojumi: Zigmunda Skujiņa “Miesas krāsas domino” (*Come tessere di un domino*), Regīnas Ezeras “Aka” (*Il pozzo*), Noras Ikstenas “Mātes piens” (*Il latte della madre*), Juŗa Zvirgzdiņa „Mufa”. Par opus magnum sauktais romāns “Miesas krāsas domino” (iekļauts Latvijas kultūras kanona paplašinātajā sarakstā) pirmo reizi atklāj italiešiem Zigmundu Skujiņu un tulkotāju Margaritu Karbonaro. Tulkotāja uzrakstījusi arī plašu grāmatas pēcvārdu.

mīli, un es uzreiz sajutu, ka esmu viena no viņiem, latviešiem...

Kā pati sevi izjūti – kā latvieti, italieti, sicīlieti? Varbūt – kā pasaules cilvēku, kam šāda pierība nemaz nav svarīga?

Grūti atbildēt, šķiet, visu savu mūžu arī esmu mēģinājusi to saprast, un varbūt ir gluži labi, ka to līdz galam nemaz nezinu.

No vienas puses, laikam esmu italiete, jo tā ir mana valoda, bet zinu arī, ka tomēr esmu “kaut kas cits”. Latvietes meita, precīzāk – trimdas latvietes meita, tātad piederu arī pie latviešiem, un tomēr ne pilnīgi... Piederu un nepiederu – tāda mana atbilde. Īstenībā – Latvijā esmu latviete, Sicīlijā – sicīliete. Varbūt tāpēc, ka saknes ir Latvijā, arī pievērsos latviešu literatūrai.

“Ir Stāmeriena Sicīlijai rada” – tā skandējam Latvijā, pieminot, ka slavenā “Geparda” autoram Lampedūzā arī bijušas ciešanas saites ar Latviju...

Aizvadītā gadsimta 60. – 70. gados, kad augu un veidojos, Itālijai nebija nekādu ciešu sakaru ar Latviju. Tagad ir Latviešu biedrība, bet kā es tolaik varēju zināt, kas tie tādi – latvieši! Tagad saprotu, kāpēc mana mamma Itālijā bija “citāds cilvēks” – italiešiem viņa patika, jo bija šarmanta, mazliet ekstravaganta, nu, citāda. Abas ar Baibu vairs neesam ļoti jaunas, mammu sāku iepazīt arvien vairāk un vairāk, un tas ir tik skaisti...

Savukārt Sicīlijā man ir izjūta, ka neesmu par 100% no šejienes, bet kaut kas nenoliedzami ir. Tāpat arī Omskā – ir, nu, ir kaut kas kopīgs, un ir tik daudz kas atšķirīgs, jo mūsu dzīves ir ritējušas tik atšķirīgos apstākļos. Dzimtas saknes velk uz visām pusēm, man tā patīk tikties un klausīties, klausīties...

Kuŗā valstī tu jūties kā mājās?

Esot Latvijā, protams, jūtos kā mājās. Bet nav tādas vienas vietas, ko viennozīmīgi nosauktu par savām mājām. Bērībā latviski nerunāju, lai gan mamma stāstīja par Latviju. Acīmredzot tā arī radās vēlēšanās iemācīties latviešu valodu. Tad arī nāca gadījums, proti, dzīvojot Ventspils Rakstnieku mājā, ap 2015. gadu, valodu mācību programmas ietvaros tiku pie izcilas latviešu valodas skolotājas Sintijas Ozoliņas. Viņa ar mani strādāja ik dienu, un diezgan vai bez šīs stingrās disciplīnas būtu sevi piespiedusi tā pa istam iemācīties. Nu esam kļuvušas labas draudzenes, arī tulkojot latviešu literatūru, ar viņu konsultējos, pārrunājām vai katru otro teikumu, jo gribu būt droša, ka teksts ir precīzi iztulkots visās niansēs.

Kā tu pievērsies tieši latviešu literatūras tulkošanai?

Vispirms gribu apgalvot – ne jau tikai “latvisko jūtu” vadīta, ne pienākuma pēc, nē! Latviešu literatūras limenis patiešām ir visaugstākais, tas ir pasaules literatūras limenis. Latviešu rakstniecība ir tā vērtā, lai to iepazītu pasaulē. Teiksim, Regīnas Ezeras “Aka” (mans jaunākais tulkojums) ir augstākās literārās raudzes darbs gan no valodas, gan siŗeta veidošanas, gan psiholoģijas..., no visiem aspektiem. Meistara darbs! Pirmā grāmata, ko iztulkoju itāliski, bija Zigmunda Skujiņa “Miesas krāsas domino” – ideāls romāns, lai pasaulē sāktu interesēties un lasīt latviešu literatūru. Vēsture, kas uzrakstīta tik atraktīvi, ar humoru, tādējādi, kas īpaši raksturo Latviju un latviešus, parāda, ka mēs neesam nekādi vēsi ziemeļu cilvēki, ka protam arī “dzirksteļot”. Ar to arī sāku.

Un atradās izdevējs...

Jā, ne visai liela, bet prestiŗa Milānas izdevniecība *Iperborea*, kas specializējas Ziemeļeiropas, Skandināvijas un Baltijas valstu literatūras izdošanā. (“Miesas krāsas domino” nāca klajā 2017. gadā.) Savukārt izdevniecībā *Voland*, Romā, tā paša 2017. gada beigās nāca klajā manis tulkotais Noras Ikstenas “Mātes piens”, aizvadītā gada beigās – iepriekšminētā R. Ezeras “Aka”. Šā gada janvārī klajā nāca manis tulkotā Juŗa Zvirgzdiņa “Mufa”. Plānots turpināt, jo lasītāju interese ir. Piemēram, par Skujiņu ir daudz cildinošu recenziju.

Kādi konkrēti ir tavi turpmākie plāni?

Neteikšu, jo... esmu no sicīliešiem! Māņticīga. Bet tādi, kā mamma stāsta, esot arī latvieši. Ir lietas, par kuŗām labāk nerunāt, tikai pateikšu, ka ir pavisam konkrēti plāni.

Nu, labi, bet tam visam taču nepieciešama nauda. No kurienes tā?

Pateicoties attiecīgām Eiropas programmām literatūrā, bet galvenokārt – no Latvijas, un par to esmu no sirds pateicīga *Latvian Literature* birojam.

Ja “mazas valodas” tulkojumi tiek finansiāli atbalstīti no attiecīgās valsts fondiem, tās literatūrai ir lielākas iespējas tikt izdotai pasaules lielajās valodās. Un pirmajiem veiksmīgajiem izdevumiem sekos nākamie.

Tavs dzīvesbiedrs Slavo Šerc arī ir tulkotājs.

Jā, viņš ir no Slovēnijas, tātad arī no nelielas tautas, un mums acīmredzot ir īpaša attieksme pret savu kultūru un valodu, proti, vajag tai palīdzēt.

JURIS
LORENCIS

Tūlīt pēc 2016. gada ASV prezidenta vēlēšanām izskanēja pārmetumi, ka Donalds Tramps par savu uzvaru varot pateikties arī Krievijai. Proti, ka balsošanas iznākumu esot iespaidojusi šīs valsts spēcīgu interneta un sociālajos tīklos. Tiesa, 100% pierādījumu šiem apgalvojumiem pagaidām trūkst. Tomēr, kā saka, nav dūmu bez uguns. Vēl uzskatāmāk Krievijas iejaukšanās politiskajos procesos manīta arī Eiropā – gan Lielbritānijas referendumā par izstāšanos no Eiropas Savienības, gan parlamenta vēlēšanās Vācijā, Austrijā un Itālijā.

Protams, runa nav par atklātu atbalstu kādam politikim vai partijai. Šāda rīcība tikai varētu kaitēt. Tā vietā tiek izmantotas daudz smalkākas metodes – dezinformācija, viltus ziņas, manipulācija ar sabiedrisko domu. Atsaukšanās uz “ekspertiem” no kāda mistiska politikas pētīšanas “institūta”. Kāpēc dezinformācija un meli atrod dzirdīgas ausis? Pirmkārt, tiek izmantota cilvēku lētība un neprasmē kritiski pētīt medijus. Otrkārt, tiek piesauktas pavisam reālas sabiedrības problēmas, kas pastāv ASV, vienotajā Eiropā un ar kurām iespējams manipulēt – bēgļi un sociālie jautājumi. Bēgļi no Meksikas, Sīrijas, Irākas un Āfrikas joprojām turpina klauvēt pie ASV un Eiropas robežām. Nekur nav pazudusi sociālā nevienlīdzība, relatīvā nabadzība un sabiedrības noslāņošana, tā pat pieaug. Tas dod iespēju Krievijai reizē uzdoties gan par “vecās, labās, tradicionālās, baltās un kristīgās pasaules” glābēju, gan Oktobra revolūcijas “sociālo iekarojumu” mantinieci.

Bet kādi ir Krievijas mērķi? Attiecībā ar Rietumiem Krievija vienlaikus dzīvo it kā divās paralēlās vēlmēs. Pirmā ir materiālais izdevīgums – panākt starptautisko sankciju atcelšanu, palielināt savstarpējo tirdzniecību, piepildīt cauruļvadus ar naftu un gāzi. No šāda viedokļa raugoties, Krievijai vajadzīga stipra, vienkota, bagāta un lemtspējīga ASV un Eiropa. Saprotams, stipra un Krievijai labvēlīgi noskaņota prezidenta ievēlēšana ASV. Savu deputātu iedabūšana ES valstu parlamentos un Eiropas Parlamentā. Nelaieme tāda, ka vienlaikus Krievija domā “civilizāciju sadursmes” kategorijās, irracionālās, pat mistiskās vērtībās. Jūtamās ilgas pēc zaudētās impērijas, ne velti Krievijas prezidents Vladimirs Putins nosaucis PSRS sabrukumu par lielāko 20. gadsimta politisko katastrofu. No šāda viedokļa raugoties – jo sašķeltāki un līdz ar to arī vājāki ir Rietumi, jo labāk. Amerikā Kremlis apmierināts norauģus uz jezgu ap Trampa impīčmentu. Vācijā tiek atbalstīta gan labējā partija “Alternatīva Vācijai”, gan tās pretinieki, bijušās Austrumvācijas kompartijas mantinieci “Kreisa partija”, gan pavisam radikālas, pat margiņālas kreiso grupas. Tas tikai vēlreiz apliecina, ka mērķis nav pat kāda noteikta ideoloģija, vienalga, labēja vai kreisa, bet gan politisks haoss, politisko institūciju paralīze, uzticības graušana demokrātiskām institūcijām, politiskajam procesam un Rietumu valstu lideriem. Būtībā informācijā notiek īsts hibrīdkarš – lēts, it kā primitīvs, bet patiesībā viltīgs un visai efektīvs.

Apzinoties informācijas hibrīdkarša problēmu, NATO ir izvei-

dojusi tā saukto Stratēģiskās Komunikācijas izcilības centru jeb “StratCom”, kas kopš 2014. gada darbojas Rīgā. Viens no tā uzdevumiem – cīņa ar drošības apdraudējumiem informācijas telpā. Līdzīgi NATO izcilības centri darbojas arī Igaunijā (NATO Kiberdrošības izcilības centrs) un Lietuvā (NATO Enerģētiskās drošības izcilības centrs). Rīgā bazētais “StratCom” cieši sadarbojas ar digitālās pētniecības laboratoriju “DFRLab”, ko izveidojusi ASV bazētā Eiroatlantiskā domnīca “Atlantic Council”. Lūk, ko aizvadītajā gadā isi pirms Eiropas parlamenta vēlēšanām sarunā ar “Latvijas Avīzi” stāstīja “DFRLab” Baltijas nodaļas vadītāja Nika Aleksejeva: “Agrāk mēs sastapāmies ar acīmredzamiem meliem, kurus viegli varēja pārbaudīt un atmāskot. Tagad viss notiek daudz rafinētāk. Mēs novērojam nepilnīgi pasniegtu vai sagrozītu informāciju. Tie vairs nav klasiski meli, drīzāk spēle ar cilvēku aizspriedumiem un bailēm. Ziņas par reāliem notikumiem, kas, izņemti no to izcelsmes konteksta, pastiprina aizspriedumus, aizdomas, neuzticēšanos, pat naidu. Viens no spilgtākajiem piemēriem Latvijā – stāsts par to, ka mūsu valstī izvietotie NATO spēki uzvedas “kā okupanti”. Tiek apspēlēta jebkura situācija – satiksmes negadījums, zemē nomests papīrs, sadzīvīvs konflikts. Kaņavīri veikalā pērk alu, tātad aizraujas ar alkoholu, bet no tā līdz nepiedienīgai uzvedībai ir viens solis – izfantazēt var jebko. Kaut gan statistika rāda pavisam pretēju ainu – gan mūsu militārpersonas, gan šeit izvietotie NATO kaņavīri ir daudzkārt-

Informātīvs hibrīdkarš: būsīm modri!

paklausīgāki likumam nekā vidējais Latvijas iedzīvotājs. Savukārt viltus ziņu “lielais rāmis” vēsta – Latvijā viss ir slikti, politiķi zog, padomju laikos bija labāk, te nekā nav un nebūs, jābrauc prom. Šo uzstādījumu atmāskot ir grūtāk, jo pētnieciskā žurnālistika, kas Latvijā izpilda sargsuņa lomu, arī bieži runā par sabiedrības negācijām. Ja vien ir vēlēšanās, žurnālistu atklātos faktus var pasniegt atbilstošā informācijā “mērcē” un izmantot pret sabiedrības interesēm. Vienlaikus Latvijas mediju telpā darbojas ietekmes aģenti, kas fiziski atrodas ārpus mūsu valsts. Piemēram, “Sputnik”, “Baltnews”, kurus kontrolē Krievija.”

Varētu domāt, ka hibrīdkarša frontes līnijā atrodas vien Latvija, Baltijas valstis, Austrumeiropa un it īpaši jau Ukraina. Patiesībā frontes līnija atrodas itin visur pasaulē. Pavisam svaigs piemērs – 8. februārī Krievijas interneta portāls *svpressa.ru* publicē rakstu: “Koronavīrusus: inficēti 35 000, bet mirst tikai ķi-

nieši.” Tajā apgalvots, ka “koronavīrusu radījusi ASV Centrālās Izlūkošanas pārvalde (CIA), un tas paredzēts tikai dzeltenajai rasei”. Autors Vitālijs Karjukovs atsaucas uz it kā autoritatīvu amerikāņu žurnālu *Veterans Today*, kas rakstot – “vīrus radīts mākslīgi ģēnu inženierijas ceļā”. Nu kas var būt skaistāks un uzticamāks par “*Veterans Today*”, kurus varētu būt dibinājuši patriotiski noskaņoti ASV armijas veterāni! Tomēr papētīt dziļāk, noskaidrojas, ka *Veterans Today* nav žurnāls, bet gan tikai interneta lapa. Vikipēdija to raksturo kā “prokremlisku antisemitisku savzvērstību teoriju un viltus ziņu lapu” (“*pro-Kremlin antisemitic conspiracy theory and fake news website*”). Šādi un līdzīgi apšaubāmas informācijas avoti, kurus kājas nereti aug pašā Maskavā, tiek izmantoti visai bieži. Tautieši, būsīm modri!

Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

PBLA atbalsta augstākās izglītības pārvaldes modeļa maiņu; pievienojas augošai sabiedrisko organizāciju saimei, kas to pieprasa

PBLA viedoklis Latvijas Valsts valdībai, sabiedrībai un presei Rīgā, 2020. gada 5. februārī

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

Domājot par Latvijas izaugsmi, ekonomisko attīstību, jaunās paaudzes un visas valsts spēju nākotnē konkurēt starptautiskajos tirgos visas pasaulēs mērogā, mums ir jāceļ augstākās izglītības kvalitāte Latvijā. **Tādēļ Pasauls brīvo latviešu apvienība (PBLA) atbalsta Izglītības un zinātnes ministrijas centienus mainīt Latvijas augstākās izglītības iestāžu pārvaldības modeli.**

PBLA pozitīvi vērtē Izglītības un zinātnes ministrijas priekšlikumus pariet uz jaunu pārvaldības sistēmu, kurā strikti nodalīta lēmumu pieņemšana un

izpilde, kā arī paredzēts augstskolu stratēģisko lēmumu pieņemšanā iesaistīt uzņēmējus, absolventu pārstāvjus un ārvalstu ekspertus, tai skaitā diasporas pārstāvjus.

“Mums jāspēr drosmīgi soļi Latvijas augstākās izglītības kvalitātes celšanā, tas ir jādara mūsu valsts nākotnes labā,” teica PBLA priekšsēde Kristīne Saulīte. “Mēs esam gudra un spējīga tauta, mūsu jaunieši ir pelnījuši saņemt labāko izglītību, ko spējam tiem dot. Tas mums visiem daudzkārt atmaksāsies ne tikai individuāli, bet visas valsts līmenī,” viņa piebilda.

PBLA pievienojas atklātajam aicinājumam uz pārmaiņām, ko pauž Latviešu Ārstu un zobārstu apvienība, Jauno Zinātnieku apvienība Latvijā un diasporā. “Mēs uzskatām, ka Latvijas augstākās izglītības sistēmai ir jāmai-

nās un augstskolu pārvaldības modelim ir jānodrošina izglītības iestāžu un organizāciju darbības efektivitāte, caurspīdīgums, jāievēro taisnīgums un atbildība. Tas ir svarīgi mūsu tautas attīstībai, izaugsmei, tās stiprumam un krietnumam,” uzsvērts ārstu un zinātnieku atklātajā vēstulē Latvijas Republikas valdībai un augstākajām amatpersonām.

Tāpat arī Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) un ASV – Latvijas Tirdzniecības palāta (*AmCham*) – pādušas atbalstu augstākās izglītības pārvaldes reformai.

“Šis ir nozīmīgs brīdis, kad visām augstākās izglītības jomā iesaistītajām pusēm beidzot jāpieņem lēmumus par izmaiņām. FICIL aicina rīkoties operatīvi, lai iegūtu rezultātus ..... un pirmais solis ir pāreja uz jaunu pārvaldības modeli augstākās izglī-

tības iestādēm, kur skaidri nodalītas lēmumu pieņemšanas un to izpildes lomas. Latvija vēlas kļūt par augstas pievienotās vērtības ekonomiku, augstākās izglītības iestādēm ir jāspēj pielāgoties augošajiem standartiem, kāpinot izglītības kvalitāti un konkurētspēju ar mērķi sasniegt izcilību. Pārlietu lielais augstākās izglītības iestāžu skaits, nepietiekamais finansējums, mācībspēku un pētniecības resursu fragmentācija un Latvijas augstskolu zemais novērtējums starptautiskajos reitingos nekādi neatbilst mūsu ambīcijām Latviju redzēt kā inovāciju un attīstības centru,” uzsvērts FICIL izplatītajā paziņojumā presei, valdībai un Saeimai.

“Latvijas augstskolu pārvaldības modelis, kurā akadēmiskā un administratīvā pārvalde tiek

īstenota kopā, nav spējis nodrošināt izcilību,” *AmCham* paziņojumā saka valdes priekšsēde Ingrida Kariņa-Bērziņa, uzsverot, ka neviena no Latvijas augstākās izglītības iestādēm pasaulē labāko augstskolu reitingos neieņem augstāk par 700. vietu, Baltijas reģionā atrodoties stabili pēdējā vietā, salīdzinot augstskolu sniegumu pēc tādiem kritērijiem kā reputācija, pētījumu kvalitāte, efektivitāte un internacionalizācija.

PBLA uzskata, ka, tikai mainot augstākās izglītības pārvaldes modeli, padarot to caurspīdīgāku un piesaistot jaunus cilvēkus ar pasaules pieredzi, iespējams izglītības līmeni pacelt jaunā kvalitātē, kas atbilst mūsdienu darba tirgus prasībām un padarītu Latviju par konkurētspējīgu valsti pasaulē.

PBLA pārstāvniecība

PBLA aicina valsti novērtēt un stiprināt tradicionālos diasporas medijus

Lai arī arvien vairāk Latvijas politiķi un diplomāti atzīst, ka diaspora ir kļuvusi par vēra ņemamu valsts interešu aizstāvi pasaulē un organizētā latviešu sabiedrība ārpus Latvijas ir dažkārt nodēris instruments viena vai otra mērķa sasniegšanai, vēl tāls ceļš ejams līdz iestāžu izpratnei, ka organizētās sabiedrības efektīvai darbībai ir nepieciešami kvalitatīvi informācijas avoti.

Aizvadītajā nedēļā Ārlietu ministrijas sasauktajā darba grupā šis jautājums tika pār-

runāts kā no diasporas organizāciju, tā Ārlietu ministrijas un Latvijas valsts institūciju un ministriju puses, un grupas dalībnieki bija vienprātīgi, ka šāds informācijas tīkls ir nepieciešams, taču atklājās, ka valsts atbalsta sadalījums mediju pilnvērtīgai funkcionēšanai ir grūti saprotams un nepietiekami vērstas pašas diasporas virzienā.

Sēdes gaitā atklājās, ka no 750 tūkstošiem eiro, ko Latvijas valsts piešķir medijiem kopumā 2020. gadā, tikai 40 000 eiro tiek atvēlēti diasporas tematikas at-

spoguļošanai un no tā tikai puse – aptuveni 20 000 eiro tiek atvēlēti diasporas medijiem, bet otra puse Latvijas medijiem, lai informētu par notikumiem diasporā.

PBLA uzskata, ka šāds līdzekļu sadalījums ir nesaprotams un nepieņemams. Ja Latvijas Republikas Saeima reiz ir pieņēmusi Diasporas likumu, kuŗa viens no deklarētajiem mērķiem atbalstīt diasporu un tās saikni ar Latviju, tad nepilnu trīs procentu atvēlēšana diasporas mediju atbalstam no kopējās mediju atbalsta sum-

mas ir nepietiekama un nepieņemama proporcija.

Saprotot to, ka modernajā pasaulē ir nepieciešama arī ātra saziņa un elektronisks informācijas portāls diasporai, kā "Latvieši.com" vai "Latvians Online", PBLA tomēr aicina Latvijas valdību novērtēt lomu, ko laikraksti "Laiks" ASV, "Latvija Amerikā" – Kanadā, "Latvietis" – Austrālijā, "Brīvā Latvija" un "Baltic-Ireland" – Eiropā ir devuši un dod ārzemju latviešu sabiedrības vien-

šanā. Šie laikraksti ne tikai veic informācijas un notikumu dokumentācijas funkcijas, bet ir daļa no sabiedrības struktūras, kas vajadzīgā brīdī mobilizē un vieno cilvēkus darbam Latvijas labā. Šodien, kad šie laikraksti paši saviem spēkiem vairs nespēj darboties, valsts atbalsts to pastāvēšanai, mūsu prāt, būtu kritiski nepieciešams.

Patiesā cieņā –
Kristīne Saulīte,
PBLA priekšsēde

REDAKCIJAS VIEDOKLIS

Plauka diasporas medijiem

Diasporas konsultatīvās padomes mediju un informācijas darba grupas sanāsmē 7. februārī noskaidrojās, ka no 750 tūkstošiem eiro, kas šogad paredzēti Latvijas un diasporas mediju atbalstam, diasporas medijiem īstenībā paredzēti vien... 20 tūkstoši eiro! Lai noslēptu to, ka diasporas medijiem paredzēta tikai šī niecīgā summa, vienā tabulas ailītē apvienots atbalsts, kas šogad pieejams Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) konkursos diasporas un Latvijas mediju atbalstam. Proti, paredzēti divi SIF projekti diasporas medijiem un divi projekti Latvijas medijiem par diasporu. Turklāt ir arī jautājums, vai, pretēji SIF sacītajam, ka šogad diasporas medijiem būs divi konkursi ar kopējo atbalsta summu 20 tūkstoši eiro, patiešām tā ir – ailītē "Izpildes termiņš" ierakstīts: "Līdz 2021. gada 31. janvārim." Tātad iespējams, ka šogad diasporas medijiem paredzēti tikai viens SIF konkurss.

jām, koncepcijām un programmām var runāt, ja šogad labākajā gadījumā diasporas medijiem atvēlēti tikai šie 20 tūkstoši eiro no 750 tūkstošiem?!

Mēs zinām un saprotam, ka 750 tūkstoši ir kopējais valsts atbalsts, ieskaitot arī finansējumu sabiedriskajiem medijiem, bez kuŗiem demokrātiska valsts, vārda un preses brīvība nav domājama. Tāpat mēs saprotam, ka šajā summā ietilpst arī finansējums Mediju atbalsta fondam (MAF), kas domāts arī nevalstisko organizāciju, biedrību pētījumiem un publikācijām. Mēs augstu vērtējam sabiedrisko mediju līdz šim paveikto, piemēram, pirms 13. Saeimas vēlēšanām, kad LTV1 pirmo reizi atjaunotās Latvijas vēsturē nodrošināja diskusijas ar partiju pārstāvjiem tiešraidī no Straumēniem Lielbritānijā u.c.

Mēs zinām, ka sabiedrisko mediju finansējums vienmēr ir ticis ierobežots. Mēs zinām arī, cik grūti ir strādāt apstākļos, kad nav skaidrības nedz par ilgspēju, nedz par stabilitāti. *Brīvās Latvijas* un *Laika* finansējums ir ļoti ierobežots, un redakcijas žurnālisti un autori savu darbu dara pārliecības un sirdsapziņas, ne peļņas vadīt. Turklāt oriģinālsaturs, kas tiek veidots mūsu redakcijā, ir brīvi pieejams arī portālā *Latviesi.com*, kā arī bez maksas piedāvāts ikvienam diasporas un Latvijas medijam vai organizācijai. Par žurnālistikas profesionālo līmeni lai runā aizvadītajā gadā PBLA piešķirtā Goda balva un JBANC – Apvienotās Baltiešu un Amerikas nacionālās komitejas balva laikrakstam "Laiks"; PBLA Kultūras fonda un Ārlietu ministrijas Atzinības raksti, apbalvojumi laikrakstu "Laiks" un "Brīvā Latvija" žurnālistiem Latvijā un ārzemēs.

Tādēļ ceram, ka šogad tomēr tiks atrasta iespēja šo finansējumu pārdalīt, jo zinām, ka valsts budžets nav bezgalīgs, to nevar papildināt. Pretējā gadījumā mūsu laikrakstu iznākšana ir nopietni apdraudēta.

Kā zināms, Diasporas likuma mērķos ir rakstīts:

- 1) stiprināt diasporas kā neatņemamas Latvijas sabiedrības daļas latvisko identitāti un piederību Latvijai;
- 2) nodrošināt diasporai iespējas brīvi veidot, uzturēt un stiprināt saikni ar Latviju;
- 3) sekmēt latviešu valodas un kultūras saglabāšanu diasporā;
- 4) izstrādāt un īstenot sistēmisku un pastāvīgu diasporas atbalsta politiku un pasākumus, kuŗi veicina diasporas latvisko identitāti un saikni ar Latvijas kultūru, ekonomiku, tautsaimniecību un zinātni, latviešu valodas, kultūras un tradīciju pieejamību diasporai un nodrošina labvēlīgus apstākļus remigrācijai (turpmāk – diasporas politika);
- 5) atbalstīt un veicināt diasporas pilsonisko un politisko līdzdalību.

Savukārt likuma 2. nodaļas "Diasporas politika un tās īstenošana" 6. pantā rakstīts: "Veicināt diasporas atspoguļošanu sabiedriskajā pasūtījumā, nodrošināt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un

pakalpojumu pieejamību diasporai un ārvalstīs atbalstīt ar diasporu saistītu sīzetu, raidījumu un citu materiālu veidošanu un publiskošanu (izcēlums no laikrakstu redakcijas).

Ir nepārprotami, ka stiprināt diasporas kā neatņemamas Latvijas sabiedrības daļas latvisko identitāti un piederību Latvijai un veicināt diasporā dzīvojošo pilsonisko un politisko līdzdalību, tāpat arī sekmēt latviešu valodas un kultūras saglabāšanu diasporā, var ar diasporas mediju starpniecību un palīdzību. Protams, ir nepieciešama arī informācija par remigrācijas iespējām, latviešu skoliņu atbalstu un prioritātēm, Latvijas darba tirgu un vēl daudziem citiem jautājumiem, ko var nodrošināt un vairāk vai mazāk šobrīd valsts nodrošina. Tomēr jautājums par diasporas medijiem, mūsu prāt, ir būtisks, gan domājot par diasporas latviskās identitātes saglabāšanu un piederības sajūtu savai valstij, gan arī domājot par valsts drošību.

Nav noslēpums, ka viltus ziņas un virkne darbību, ko dēvējam

par informatīvo karu, arī par hibrīdkaru, ir aktuāla problēma visā pasaulē. Latvijas ģeopolitiskā situācija šos draudus pastiprina, tādēļ nepietiek tikai ar oficiālo informāciju un pārpublicētām ziņām no Latvijas. Ir nepieciešams oriģinālsaturs – žurnālistika, kas spēj atainot notikumus, cilvēkus, cēloņus un sekas Latvijā, Eiropā un pasaulē notiekošajam.

Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta (LU SIF) pētījumi par diasporas mediju patēriņu un komunikācijas ieradumiem liecina, ka uz jautājumu, kādos avotos diaspora seko ziņām par Latviju, 85 procenti aptaujāto pamatā informācijai seko līdz sociālajos tīklos, bet nacionālajos plašsaziņas līdzekļos ziņām seko 86 procenti aptaujāto. Mūsaprāt, jāatceras, ka nacionālie plašsaziņas līdzekļi nav tikai sabiedriskie mediji, to vidū ir arī privātie mediji ar savām interesēm, kas slēpjas aiz apgalvojumiem, ka runā nācijas un valsts interesēs, bet patiesībā šo mediju sponsori un viņu intereses netiek skaidri deklarētas.

Savukārt sociālajos tīklos var saskarties ar jebkādu informāciju, arī ar viltus ziņām, pārpublicēcijām no portāliem, kuŗu izcelsmē un finansējums nav zināms. Piemēram, nesens daudzi *Facebook* lietotāji Latvijā pārpublicēja viltus ziņu par to, ka Latvijā, Cēsīs, ir pirmais ar koronavīrusu saslimušais. Šī ziņa izplatījās kā ugunsgrēks, un valsts iestādes publicēja oficiālu šīs ziņas atsaukumu, tomēr var tikai minēt, cik *Facebook* lietotāju šis atsaukums nesasniedza. Tādēļ diasporas medijiem, kuŗi veido oriģinālo saturu, ir būtiska nozīme Latvijas pilsoniskās sabiedrības attīstībai arī ārpus mūsu valsts robežām.

Minētajā darba grupā apspriešanai, papildināšanai un precizēšanai sagatavotie priekšlikumi par informatīvo telpu un darbības virzieniem diasporā, diasporas mediju izaicinājumiem un iespējām bija visnotaļ nopietni, daudzpusīgi un apspriežami. Diemžēl, mūsaprāt, šogad paredzētais finansējums diasporas mediju atbalstam šos priekšlikumus padarīja absurds. Par kādām iespē-

